

DOI: <https://doi.org/10.46991/FLHE/2023.27.2.071>

Վարդուհի ՄԻՐԻՋԱՆՅԱՆ*
Երևանի պետական համալսարան

**ԵԶՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՌԱԿԱՆ ԴԵՐՆ ՈՒ
ԿԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՆԳԼԵՐԵՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐՈՒՄ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՀԱՅԵՐԵՆ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ**

Լեզվի դերն իրավական խոսքում մեծապես կարևոր է պայմանագիր կնքելու գործընթացում՝ օրենքն ու իրավական նորմերը ճիշտ կիրառելու, իրավական խրթին լեզուն ճիշտ վերծանալու, շարադրանքի բուն իմաստը հանրությանը մատչելի դարձնելու առումով: Թարգմանությունն այս դեպքում տարընթերցումների տեղիք չի տա և ավելի ընկալելի կդառնա անփոփոխ, կայուն բնույթով աչքի ընկնող եզրույթների առկայության և ճշգրիտ կիրառության շնորհիվ: Այսպիսով, սույն հոդվածում, վերլուծական և համեմատական մեթոդների կիրառությամբ, քննարկվում են իրավական պայմանագրերում կիրառվող հայերեն և անգլերեն եզրույթները՝ փորձելով հիմնավորել այն պնդումը, որ վերջիններս թեև չեն օգտագործվում առօրյա խոսքում, այնուամենայնիվ լայն գործածություն ունեն իրավական փաստաթղթերում՝ մարտահրավեր հանդիսանալով թարգմանչի համար և, ճշգրիտ թարգմանության դեպքում, նպաստելով ինչպես մասնագետների, այնպես էլ հետաքրքրված անձանց կողմից պայմանագրի տեքստի ճիշտ ընկալմանը:

Բանալի բառեր: իրավական փաստաթուղթ, իրավական պայմանագիր, եզրույթներ, գործառական նշույթ, թարգմանություն

* varduhimirjanyan@gmail.com ORCID 0000-0001-8591-4706

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Received: 10/10/2023
Revised: 19/11/2023
Accepted: 18/12/2023

© The Author(s) 2023

Իրավական խոսույթը որպես պաշտոնական ոճի դրսևորման ձև

Գործառական ոճագիտությունը որպես լեզվաբանական գիտակարգ ուսումնասիրում է խոսքի դրսևորման եղանակներն ու ձևերը. կառուցվածքային տարրերը, ոճական և քերականական հնարներն ու միջոցները, լեզվական և ոճական նորմերի փոխհարաբերությունները:

Իրավական խոսույթին բնորոշ ոճը հիմնականում գործածվում է պաշտոնական, գործնական իրավիճակներում. բանավոր հաղորդակցության ընթացքում և պաշտոնական, գործնական գրագրության մեջ: Այն ձևավորվում է գրական լեզվի նորմերով և կրում է պաշտոնական-գործարար բնույթ, ուստի գերծ է հեղինակային անհատականության դրսևորումներից, այլ կերպ ասած՝ չեզոք ոճ է /Եզեկյան, 2003, էջ 22/:

Իրավունքի և օրենքի լեզուն պաշտոնական, մասնագիտական գործառական դրսևորում է, որը ձևավորում է կոնկրետ եզրույթների, իրավաբանական նորմերի, բարդ ընթացակարգային մեխանիզմների վրա հիմնված իր սեփական գործառական-ոճական համակարգը /Menon, 1993, էջ III/:

Բառը լեզվի հիմքն է: Բառի ճիշտ ընտրությունը և տեղին գործածությունը խոսքի կառուցման կարևորագույն գործոն է գործառական բոլոր դրսևորումներում: Մասնագիտական լեզվի յուրաքանչյուր ճյուղ, իհարկե, բառերի ընտրությունը պայմանավորում է իրեն բնորոշ լեզվական առանձնահատկություններին համապատասխան /Gibbons, 2003, էջ 36/: Իրավական մասնագիտական խոսքում առավել կարևորվում է ոչ միայն բառի, այլև եզրույթի ուղղակի, հասկացական իմաստով գործածությունը: Այլ կերպ, իրավունքի լեզվի պաշտոնականությունն ու բնորոշ ճշգրտությունը խստորեն առնչվում են տվյալ լեզվի բառային և եզրույթային կայուն և կուռ համակարգին: Եզրույթների լայն գործածությունը պաշտոնական-գործարար ոճի ուրույն հատկանիշն է, և թարգմանիչը պետք է մասնագիտորեն իրազեկ լինի պաշտոնական փաստաթղթերում, ներառյալ պայմանագրերում, դրանց ճիշտ և տեղին կիրառությանը, ինչպես աղբյուր, այնպես էլ թիրախ լեզվում:

Իրավաբանական անգլերենը որպես պաշտոնական ոճի դրսևորում, մշակել է որոշակի առանձնահատկություններ, որոնք նպաստում են իրավունքի և լեզվի, իրավունքի և խոսքային գործառույթների, իրավունքի և սոցիալական համատեքստի միջև

առկա կապին: Ասվածից հետևում է, որ լեզուն կենսունակ է դառնում մարդկային գործունեության այս կամ այն ոլորտում, այս դեպքում՝ իրավական խոսքում, քանի որ լեզուն՝ հասարակական գործունեության ձև է /Agha, 2007/, իսկ օրենքը՝ հասարակական հարաբերությունները կարգավորող մեխանիզմ: Ավելին, օրենքը ձգտում է հաղորդակցական կապ հաստատել ոչ միայն կոնկրետ մեկ, այլ բոլոր հանրությունների հետ՝ վերջիններիս ուղղորդելով դեպի օրինական դաշտ կյանքի բոլոր ոլորտներում:

Հետևաբար, հասարակությունն ու օրենքը սերտորեն փոխկապակցված են /Abubakar, 2004, էջ 28/: Այս կապը առանձնահատուկ դեր և նշանակություն ունի իրավաբանի մասնագիտության մեջ և իրավական խոսույթում: Առանց իրավաբան-մասնագետի օգնության դժվար է հասկանալ իրավական բարդ ընթացակարգերը և իրավական խոսույթը: Իրավական խոսույթ ասելով նկատի է առնվում ոչ միայն իրավունքի լեզվի և սոցիալական համատեքստի գործառական կապը, այլև այդ լեզվի բնույթը, գործառույթներն ու դրա կիրառման արդյունքում ձևավորվող փոխհարաբերությունները /Danet, 1980, էջ 273/: Հատուկ լեզվական համակարգի շնորհիվ տվյալ ոլորտը և տվյալ խոսքաձևը զատորոշվում են մնացած այլ խոսքաձևերից: Հավելենք, որ այս առանձնահատուկ ոճի նպատակը իրավական խոսքում, ներառյալ պայմանագրերում, ճշգրտության ապահովումն է, որն էլ մեծապես պայմանավորված է լեզվական տարրերի կամ գործառական-ոճական նշույթների, ներառյալ եզրույթների, ընտրությամբ:

Պաշտոնական-գործարար ոճի արտահայտման կարևորագույն տարրը՝ եզրույթ-մասնագիտական բառը, իր հասկացությալին իմաստով հաճախ համընկնում է համընդհանուր կիրառվող բառային միավորներին, բայց ոչ միշտ, քանի որ եզրույթի և բառի միջև կան նաև զգալի տարբերություններ, ինչպես իմաստային, այնպես և կառուցվածքային (կազմության) առումով և, բնականաբար, դրանք տարբերվում են նաև կիրառելիության հաճախականությամբ: Եզրույթի և բառի առաջին ու երկրորդ տարբերությունն այն է, որ եզրույթները սովորաբար մենիմաստ են, մինչդեռ բառերը կարող են բազմիմաստ լինել՝ արտահայտելով մեկից ավելի իմաստ /Եզեկյան, 2006, էջ 34/ պաշտոնական ոճի իրավական խոսույթի ինչպես **գրավոր** (պայմանագրեր, օրենսդրական ակտեր օրենք, հրաման, հրահանգ, օրենսգիրք, գործընթացային ակտեր, արձանագրություն, որոշում, մեղադրական եզրակացություն, վճիռ), այնպես էլ **բանավոր** դրսևորումներում (դատական խոսք, հարցաքննություն, կողմերի վիճաբանություն):

Եվս մեկ անգամ շեշտենք, որ ն՝ գրավոր, ն՝ բանավոր գործառական դրսևորումները ձևավորվում են իրավական և պաշտոնական-գործարար ոճի նորմերին համապատասխան /Ապրեսյան, Կարապետյան, 2014, էջ 70-80/:

Եզրույթների թարգմանությունը ապրանքների միջազգային առուվաճառքի պայմանագրերի մասին ՄԱԿ կոնվենցիայում

Որպես իրավական խոսքի գրավոր տարատեսակ, պայմանագիրը օրենսդրական նորմերով առաջնորդվող այն պաշտոնական փաստաթուղթն է, որը հաստատում է պայմանագիրը ստորագրող կողմերի իրավունքներն ու պարտականությունները /Hu & Lu, 2017: 800/: Այն երկու կամ մի քանի անձանց կամ հաստատությունների միջև համաձայնություն է, որն ուղղված է քաղաքացիական իրավունքներ և պարտականություններ սահմանելուն /Xie, 2006, էջ 18/:

Պայմանագիրը կարևոր դեր է կատարում ազգային և միջազգային առևտրի, մասնավոր և պետական գործարարության և այլ այն ոլորտներում, որոնք գործարար հարաբերությունների և հաղորդակցության կարգավորման անհրաժեշտություն ունեն, քանի որ կապող օղակ են հանդիսանում երկու կողմերի միջև: Ակնհայտ է, որ առևտրային օրենքների սահմանման գործում որոշիչ է ճշգրիտ լեզվի և յուրաքանչյուր բառի ընտրությունը:

Ընդհանրապես իրավական պաշտոնական լեզուն վերծանելու և այն թարգմանելու համար անհրաժեշտ է նախ և առաջ ապակողավորել այդ լեզուն, որը նշանակում է վերծանել ոչ միայն լեզվական, այլև արտալեզվական նորմերն ու կանոնները: Ուստի անհրաժեշտ է, որ թարգմանիչը տեքստից բացի անդրադառնա և ուսումնասիրի նաև տվյալ փաստաթղթին առնչվող իրավական և սոցիալ-քաղաքական գործոնները և մշակույթային առանձնահատկությունները, որոնք անմիջական կապ ունեն իրավական լեզվի զարգացող/էվոլուցիոն փոփոխությունների հետ: Այդպիսի գործոնները գրեթե միշտ առկա են, քանի որ իրավական լեզուն հասարակության անբաժանելի մասն է և փոփոխվում է հասարակության քաղաքական, հասարակական վարքագծին և պատմական զարգացումներին համապատասխան: Պատմական յուրաքանչյուր ժամանակաշրջան ներագդել և ներազդում է իրավական լեզվի վրա՝ բառերի, եզրույթների, դրանց իմաստային փոփոխությունների առումով: Ասվածից հետևում է, որ ն՝ իրավաբանը, ն՝ թարգմանիչը պետք է մշտապես իրազեկ և

քաջատեղյակ լինեն օրենքին և իրավունքին առնչվող ներլեզվական և արտալեզվական զարգացումներին, քանի որ «օրենքին ծանոթ լինելը ոչ միայն իրավական բառերի, այլև դրանց ուժի և առանձնահատկությունների իմացությունն է», իսկ «իրավական տեքստային մշակույթը պահանջում է [...] հավատարիմ մնալ աղբյուր լեզվին և բնօրինակին» /Goodrich, 1990, էջ 115/:

Այդուհանդերձ, իրավական պաշտոնական խոսքում, ներառյալ պայմանագրերում, առկա է համեմատաբար կայուն մի բառաշերտ ի դեմս եզրույթների, որն իր շարունակական կիրառությունն է ապահովել տվյալ ռճաձևում: Տարածված է նաև հնաբանությունների կիրառությունը: Հնաբանությունները այն լեզվական միավորներն են, որոնք ֆրանսերենից, հունարենից և լատիներենից անցել են լեզու են թափանցել 450 թվականից մինչև 1150 թվականը /Li, 2006/: Ըստ բազմաթիվ հետազոտողների, դրանք իրավական անգլերենի բառապաշարի հիմնական շերտն են /Collins, 2005, էջ 432, Veretina-Chiriac, 2012, էջ 103; Damova, 2007, էջ 18, Danet, 1985, էջ 279, Hiltunen, 1990 էջ 18/ և թեև հազվադեպ են օգտագործվում ժամանակակից անգլերենում, այդուհանդերձ կիրառելիության մեծ հաճախականություն ունեն իրավաբանական անգլերենի բոլոր ձևերում, ներառյալ պաշտոնական պայմանագրերը /Crystal and Davy, 1969, էջ 207, Hu & Lu, 2017, էջ 279/, քանի որ ապահովում են փաստաթղթի պաշտոնականությունն ու ճշգրտությունը պաշտոնական-գործարար հաղորդակցության տարբեր համատեքստերում:

Վերոշարադրյալը հաշվի առնելով փորձենք վերլուծել եզրույթների կիրառության առանձնահատկությունները *United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* /2010/ պայմանագրում ու դրա հայերեն թարգմանության մեջ, որը կոչվում է *Ապրանքների միջազգային առուվաճառքի պայմանագրերի մասին Միավորված Ազգերի կազմակերպության կոնվենցիա* /2010/:

Եզրույթների կիրառությունը պայմանավորված է ոչ միայն իրավական պայմանագրի բնույթով, այլև անգլերեն և հայերեն եզրույթային համակարգում արդեն իսկ առկա, կիրառության հաճախականություն ապահովված միավորների գործածությամբ: Ընդ որում, ոչ միայն բնագրում, այլև հայերեն թարգմանության մեջ առաջնահերթ նախապայման պետք է լինի այն, որ եզրույթը մատչելի և ընկալելի լինի ոչ միայն ուրուտի մասնագետների, այլև հասարակության համար:

Դիտարկենք ասվածը օրինակների հիման վրա:

**United Nations Convention on Contracts for
the International Sale of Goods**

PREAMBLE

The States Parties to this **Convention**,

Bearing in mind the broad objectives in the resolutions adopted by the sixth special session of the General Assembly of the United Nations on the establishment of a New International **Economic Order**,

Considering that the development of **international trade** on this basis of equality and mutual benefit is an important element in promoting friendly relations among States,

Bearing of the opinion that the adoption of **uniform rules** which govern **contracts** for the **international sale of goods** and take into account the different social, economic and **legal systems** would contribute to the removal of **legal barriers** in **international trade** and promote the development of **international trade**,

Have agreed as follows:

**ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌՈՒՎԱՃԱՌՔԻ
ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԱԶԳԵՐԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿՈՆՎԵՆՏԻԱ**

Սույն **Կոնվենցիայի** մասնակից պետությունները, *հաշվի առնելով* Միվորված ազգերի կազմակերպության Գլխավոր ասամբլեայի վեցերորդ հատուկ նստաշրջանում ընդունված նոր միջազգային **տնտեսական կարգ** հաստատելու վերաբերյալ բանաձևերի ընդհանուր նպատակները, *համարելով*, որ հավասարության և փոխշահավետության հիման վրա **միջազգային առևտրի** զարգացումը կարևոր տարր է պետությունների միջև բարեկամական հարաբերությունների զարգացման գործում, *ենթադրելով*, որ **ապրանքների միջազգային առուվաճառքի պայմանագրերը** կարգավորող և տարբեր հասարակական, տնտեսական և **իրավական համակարգերը** հաշվի առնող **միասնական նորմերի** ընդունումը կնպաստի **միջազգային առևտրում** **իրավական խոչընդոտների** վերացմանը և կաջակցի **միջազգային առևտրի** զարգացմանը, համաձայնեցին ներքոհիշյալի վերաբերյալ:

Ակնհայտ է, որ վերոնշյալ համատեքստերում խստորեն պահպանվել են ինչպես իրավական խոսույթին, այնպես էլ դրա

գործառական տարատեսակ համարվող պայմանագրին բնորոշ բառիմաստային, շարահյուսական (գուգահեռ կառույցներ), քերականական (դերբայական կառույցներ), կետադրական նորմերը: Պայմանագրի վերոնշյալ հատվածի ձևավորումը նույնպես համապատասխանում է իրավական և պաշտոնական-գործարար ոճի պահանջներին: Հենց այս պայմանագրին բնորոշ կարևոր եզրույթներն ու եզրույթային կապակցությունները (*Convention – Կոնվենցիա, Economic Order – տնտեսական կարգ, international trade – միջազգային առևտուր, uniform rules – միասնական նորմեր, contracts – պայմանագրեր, international sale of goods – ապրանքների միջազգային առուվաճառք, legal systems – իրավական համակարգեր, legal barriers – իրավական խոչընդոտներ*) ճշգրիտ են և մենիմաստ: Նշված ոճական նշույթները գործնական և գործառական կարևոր դեր և նշանակություն ունեն և՛ անգլերեն, և՛ հայերեն տարբերակներում, ինչպես նաև մատչելի են հասարակությանը և չեն «դժվարացնում իրավանորմերի ճիշտ ընկալումը» /Ղարայան, 2022, էջ 7/: Որոշ երկվտանք է առաջացնում տվյալ պայմանագրի համար առանցքային նշանակություն ունեցող և տվյալ համատեքստում որպես եզրույթ կիրառվող *առուվաճառք (trade)* բառային միավորը: Հետաքրքրական է, որ ժամանակակից հայերենի բացատրական բառարաններում տրվում են միայն նշված եզրույթի *առևտուր, առուծախ, տուրևառ* ձևերը /Աղայան, 1976, Սաքապետոյան, 2011/, և միայն Ս. Էլոյանի /2002/ նորաբանությունների բառարանն է տալիս *առքուվաճառք* ձևը որպես տնտեսական եզրույթ: Փաստական նյութի հիման վրա կատարած մեր ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ ներկայումս (պաշտոնական-գործարար ոճում ընդհանրապես և հայալեզու պայմանագրերում մասնավորապես) հիմնականում կիրառվում է *առուվաճառք* ձևը, թեև այն որպես նորաբանություն դեռևս գրանցված չէ որևէ բառարանում: Ինչ վերաբերում է *կոնվենցիա* եզրույթին, թեև ունենք դրա հայերեն համարժեքը՝ *պայմանագիր, համաձայնագիր*, այնուամենայնիվ կոնկրետ միջազգային փաստաթղթերի դեպքում կիրառվում է միայն *կոնվենցիա* եզրույթը: Այս դեպքում կարող ենք ասել, որ փոխառված եզրույթը լիովին հասկանալի է, երկարաշունչ չէ և կիրառական մեծ ակտիվություն է դրսևորում միջազգային պայմանագրերում:

Part I Sphere of application and general provisions

CHAPTER I
SPHERE OF APPLICATION

Article 4

This **Convention** governs only the **formation of the contract** of sale and the **rights and obligations** of the seller and the buyer arising from such a **contract**. In particular, except as otherwise expressly provided in this **Convention**, it is not concerned with:

- (a) the **validity** of the contract or of any of its **provisions** or of any usage;
- (b) the effect which the **contract** may have on the property in the goods sold.

ՄԱՍ 1

ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՈԼՈՐՏԸ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ 1

ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՈԼՈՐՏԸ

Հոդված 4

Սույն **Կոնվենցիան** կարգավորում է միայն առուվաճառքի **պայմանագրի կնքումը** և այդպիսի պայմանագրից բխող վաճառողի ու գնորդի **իրավունքներն ու պարտավորությունները**: Մասնավորապես, այնքանով, որքանով **Կոնվենցիայում** այլ բան նախատեսված չէ, այն չի վերաբերում.

ա) պայմանագրի կամ դրա որևէ **դրույթի** կամ ցանկացած սովորույթի **վավերականությանը**,

բ) այն հետևանքներին, որը կարող է առաջացնել **պայմանագիրը** վաճառված ապրանքի սեփականության իրավունքի նկատմամբ:

Պայմանագրի վերոնշյալ հատվածներում շարադրանքը պարզ է, հստակ և ճշգրիտ՝ պաշտոնական ոճի նորմերին համապատասխան: Ակնհայտ է, որ ճշգրտություն և մենիմաստություն ապահովող միավորները եզրույթներն են: Իրավաբանական գրագրությանը բնորոշ եզրույթները՝ *Convention – Կոնվենցիա, formation of the contract – պայմանագրի կնքումը, rights and obligations – իրավունքներն ու պարտավորությունները, validity – վավերականություն, provisions – դրույթ, բառեր ու կապակցություններ* են, որոնք պաշտոնական և իրավական խոսքում

հաճախ են գործածվում: Հատկանշական են *formation of the contract* և *provisions* եզրույթները, որոնք լայնորեն կիրառվում են պայմանագրերում և ունեն իրենց հոմանշային տարբերակները: Դրանց չիմացությունը բազմաթիվ տարընթերցումների տեղիք կարող է տալ, ինչպես, օրինակ, *formation of the contract = conclusion of the contract*, *provision = paragraph = article = clause* /The Oxford English Dictionary, 2001, էջ 254/ հոմանիշ եզրույթների դեպքում: Այս բառերը ճշգրիտ հոմանիշներ չեն, քանի որ որոշ իմաստային և ոճական տարբերություններ ունեն: Վերոնշյալ *formation of the contract = conclusion of the contract* եզրույթային կապակցության մեջ առաջինի դեպքում նկատի է առնվում ինչ-որ մեկի հետ պաշտոնական և վերջնական համաձայնագրի (պայմանագրի) կնքումը, իսկ երկրորդի դեպքում՝ ինչ-որ բանի ձևավորման գործողությունը կամ գործընթացը /Oxford, 2001, էջ 254/: Հաջորդ եզրույթի դեպքում՝ *provisions – դրույթ, paragraph – պարբերություն, article – հոդված, clause – կետ*, վերլուծությունները ցույց են տալիս հետևյալը՝ *provision – դրույթ* (մատնանշում է իրավական փաստաթղթում առկա պայման կամ պարտավորվածություն), *paragraph – պարբերություն* (գրվածքի մի հատված, որը սովորաբար բաղկացած է մի քանի նախադասությունից, որոնք վերաբերում են մեկ թեմայի), *article – հոդված* (պայմանագրի առանձին կետ), *clause – կետ* (իրավական փաստաթղթի կետ, որը շեշտում է, որ որոշակի բան պետք է կամ չպետք է արվի) /The Oxford English Dictionary, 2001, էջ 57, 918, 1020/:

Շատ տարածված է նաև *rights and obligations – իրավունքներ ու պարտավորություններ* եզրույթային կապակցությունը, որը գործառական զանազան կիրառություններ կարող է ունենալ, քանի որ *իրավունք* բառը, հայերենում ընդլայնելով իր բովանդակային դաշտը, ընկալվում է նաև որպես համագործածական բառ 1. որևէ ձևով գործելու ազատություն՝ արտոնություն, 2. հիմք, օրինական պատճառ, հիմունք, 3. թույլատվություն /Ղարսյան, 2022/: Այստեղ ևս, հիմնվելով անգլերեն բնագրի վրա, թարգմանիչը պետք է ընտրի այն եզրույթային իմաստը, որը համապատասխանում է տվյալ գործառական ոլորտին: *Obligation – պարտավորություն* եզրույթը հատուկ իմաստ ունի ածանցյալ գործարքների ոլորտում և հատկապես *օպցիոններ* փոխառություն-եզրույթով արտահայտվող առևտրում: Օրինակ՝ գնման օպցիոնը ֆինանսական պայմանագիր է, որը օպցիոնի գնորդին տալիս է իրավունք, բայց ոչ պարտավորություն՝ գնելու բաժնետոմս, պարտատոմս, ապրանք կամ այլ ակտիվ կամ գործիք որոշակի ժամանակահատվածում

որոշակի գնով: Սա նշանակում է, որ օպցիոնի սեփականատերը կարող է որոշել օգտվել *հրավունքից*, թե ոչ, սակայն պարտավոր չէ դա անել /Hargrave, 2022/: Առանց այս իմաստային նրբությունների մասնագիտորեն տիրապետելու, թարգմանիչը չի կարող գտնել եզրույթի ճշգրիտ համարժեքը:

Հաջորդ կարևոր եզրույթը *validity – վավերականություն*, եզրույթն է, որի կիրառությունը տարածված է թե՛, անգլերեն, և՛ թե՛ հայերեն պայմանագրերում: Բառագիտության մեջ իբրև հոմանիշներ գործածվող *հաստատել* և *վավերացնել* բառերը կիրառվում են իրավաբանական խոսույթում իմաստային հստակ տարբերակմամբ: *Հաստատել* նշանակում է մի բան իբրև ստույգ ընդունել կամ դրա ստույգությունը վկայել: Օրինակ՝ նոտարը հաստատում է որևէ փաստաթղթի հայերեն թարգմանությունը կամ փաստաթղթի բնօրինակին համապատասխան պատճենը: *Վավերացնել* եզրույթը նշանակում է գնահատելու ու ճանաչելու միջոցով օրինական ուժ տալ փաստաթղթին: Մեր կողմից դիտարկվող պայմանագրի վերոնշյալ համատեքստում կիրառվել է եզրույթի հայերեն ճիշտ համարժեքը:

CHAPTER II GENERAL PROVISIONS

Article 11

A **contract** of sale need not be **concluded** in **evidenced** by writing and is not **subject to** any other requirement as to form. It may be proved by any means, including **witnesses**.

ԳԼՈՒԽ 2

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 11

Չի պահանջվում, որպեսզի առուվաճառքի **պայմանագիրը** կնքվի կամ հաստատվի գրավոր կամ **ենթարկվի** ձևի առումով այլ պահանջի: Այն կարող է ապացուցվել ցանկացած միջոցով, ներառյալ՝ **վկաների** ցուցմունքներով:

Հաճախ պայմանագրերում, փաստաթղթերում, ձևաթղթերում տեսնում ենք *be subject to - ենթարկվել* իրավական եզրույթը: Իրավաբաններն այս եզրույթը կիրառում են հատկապես պայմանագրերում, քանի որ այն թույլ է տալիս աստիճանակարգություն/հիերարխիա սահմանել անհատին վերաբերող իրավական պարտավորություններում: Նշված եզրույթը թե՛ հայերեն, թե՛ անգլերեն իրավական տեքստերում կարևոր դեր է կատարում,

կարծես թե պայման թելադրելով թե որ դրույթի պահանջները պետք է անպայմանորեն անել/չանել:

Ինչ վերաբերում է *witness* – *վկա* եզրույթին, որպես գոյական այն մատնանշում է ցուցմունքներ տալու նպատակով կողմի կամ քրեական վարույթն իրականացնող մարմնի կողմից կանչված անձին, որին կարող է հայտնի լինել տվյալ գործով պարզելու ենթակա որևէ հանգամանք /Կոբայան, 2005, էջ 66/: Եզրույթը որպես գոյական թարգմանելու դեպքում որևէ տարրնթերցում չի առաջանում, սակայն բայական կիրառության դեպքում պետք է հաշվի առնել, որ բառային համարժեքի բացակայության դեպքում փոխառու լեզվում հաճախ գործածվում է իմաստը ճշգրտորեն արտահայտող բառակապակցություն: Մի շարք եզրույթներ, որոնք անգլերենում բառային միավորներ են, թարգմանվում են եզրույթային բառակապակցությամբ, ինչպես օրինակ, *to witness* – *ցուցմունք տալ*:

CHAPTER I GENERAL PROVISIONS

Article 25

A **breach of contract** committed by one of the parties is fundamental if it results in such detriment to the other party as substantially to deprive him of what he is entitled to expect under the **contract**, unless the **party in breach** did not foresee, and reasonable person of the same kind in the same circumstances would not have foreseen such a result.

ԳԼՈՒԽ 1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 25

Կողմերից մեկի կողմից թույլ տրված **պայմանագրի խախտումը** համարվում է էական, եթե այն առաջացնում է այնպիսի վնաս մյուս կողմի համար, որ վերջինս զգալիորեն գրկվում է այն բանից, ինչը նա իրավունք ունի ակնկալել պայմանագրի հիման վրա, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պայմանագիրը խախտած կողմը չէր կանխատեսում այդպիսի արդյունք և համանման հանգամանքներում նույն որակով գործող ողջամիտ անձը չէր կարող դա կանխատեսել:

Անդրադառնանք *party* – *կողմ* եզրույթին, որը իրավաբանորեն սասած՝ այն անձը կամ կազմակերպությունն է, որը մասնակցում է

իրավաբանական գործարքին, ինչպես օրինակ՝ համաձայնագրով ուղղակիորեն շահագրգիռ անձը, հայցվորը կամ հայցով պատասխանողը: Տեղին է նկատել, որ անհրաժեշտության դեպքում հայերենում *կողմ* եզրույթը կարող է փոխարինվել *հայցվոր* եզրույթով, մինչդեռ անգլերենում *party* եզրույթը որպես իրավական խոսքին բնորոշ միավոր արտահայտում է միայն պայմանագրի *կողմ* իմաստը (որպես բառ, ոչ թե եզրույթ, այն ունի այլ իմաստներ): Հարկ է նշել, որ անչափ կարևոր է գատորոշել այս եզրույթի գործառական առումով ճիշտ գործածությունը:

Հաջորդ *a breach of contract – պայմանագրի խախտում* եզրույթային կապակցությունը, ճշգրտորեն թարգմանված է և լիովին մատչելի է ոչ միայն իրավաբաններին, այլև, պայմանագրով հետաքրքրված լայն հասարակությանը: Բարդ ընդարձակ նախադասության մաս կազմող, անորոշ դերբայով արտահայտված *to deprive him of what he is entitled to expect* կառույցի հայերեն տարբերակը երկարաշունչ է, ոճական առումով անհաջող ձևակերպված (*վերջինս զգալիորեն զրկվում է այն բանից, ինչը նա իրավունք ունի սկսկալել*): Թերևս կարելի էր կիրառել *զրկվում է սկսկալվող արդյունքից* տարբերակը:

CHAPTER II

OBLIGATIONS OF THE SELLER

Section II. Conformity of the goods and third – party claims

Article 44

Notwithstanding the provisions of paragraph (1) of article 39 and paragraph (1) of article 43, the buyer may reduce the price in accordance with article 50 or claim **damages**, except for loss of profit, if he has a reasonable excuse for his failure to give the required notice.

ԲԱԺԻՆ 2

ԱՊՐԱՆՔԻ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

Հոդված 44

Չնայած 39-րդ հոդվածի 1-ին կետի, 43-րդ հոդվածի 1-ին կետի դրույթներին, գնորդը կարող է 50-րդ հոդվածին համապատասխան նվազեցնել ապրանքի գինը կամ պահանջել **վնասների հատուցում**, բացառությամբ բաց թողնված օգուտի, եթե նա ունի ողջամիտ արդարացում, թե ինչու չի տվել պահանջվող ծանուցումը:

Նկատելի է, որ *damages (վնասների փոխհատուցում)* եզրույթի հոգնակի թվով կիրառությունը պարտադիր է: Սրանից հետևում է, որ եզակի իմաստով գործածության դեպքում պայմանագրի ընդհանուր իմաստը կխաթարվեր: Ըստ Webster's New World Law Dictionary /2006/ բառարանի, այս եզրույթը բացատրվում է որպես դատարանի կողմից պահանջված կամ հանձնարարված ֆինանսական փոխհատուցում, որը պետք է վճարվի հայցվորին որպես գույքի ֆինանսական կորստի կամ վնասվածքի փոխհատուցում: Հետևաբար, պայմանագրում եզակի թվով ներկայացվելու դեպքում (*damage*) այն կարտահայտի ուղղակի *կորուստ* կամ *վնաս* իմաստը, որն էլ չի համապատասխանի պայմանագրում գործառական նշույթի իր դերին:

Part II

Formation of the contract

Article 21

- (1) A late **acceptance** is nevertheless effective as an acceptance if without delay the **offeror** orally so informs the **offeree** or dispatches a notice to that effect.

Մ Ա Ս 2

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ ԿՆՔՈՒՄԸ

Հոդված 21

1. Ուշացած **ակցեպտը**, այնուամենայնիվ, պահպանում է ուժը, եթե **օֆերենտն** անհապաղ դրա մասին բանավոր ծանուցում է **օֆերտայի հասցեատիրոջը** կամ նրան համապատասխան ծանուցում է ուղարկում:

Ժամանակակից հայերեն իրավական լեզվի բառապաշարում միջազգային եզրույթներից շատերն ունեն իրենց համարժեք հայերեն տարբերակները, որոնք կարող են արտահայտվել ինչպես մեկ բառով, այնպես էլ կայուն կապակցություններով: Այդուհանդերձ, հաճախ նախընտրվում են **փոխառյալ եզրույթները**, եթե դրանք միջազգային նշանակություն ունեն և մատչելի են: Որոշ

դեպքերում պարտադիր է զուգահեռաբար նշել նաև հայերեն համարժեքը /Ղարսյան, 2022, էջ 22/: Ասվածը վերաբերում է վերոնշյալ հատվածում գործածված *acceptance – ալցեպտ, offeror – օֆերենտ, offeree – օֆերտա* միավորներին: Հաշվի առնելով Ա. Ղարսյանի առաջարկած *ալցեպտ-ը* որպես *առաջարկի ընդունում* և *օֆերտա-ն* որպես *առաջարկ* ներկայացնելու տարբերակ, նպատակահարմար կլիներ թարգմանությունը ներկայացնել հետևյալ ձևակերպմամբ *Ուշ ներկայացված ալցեպտը/ առաջարկը, այնուամենայնիվ, պահպանում է ուժը, եթե օֆերենտն/առաջարկողը անհասպաղ դրա մասին բանավոր ծանուցում է օֆերտայի/առաջարկի հասցեատիրոջը*: Կարելի էր նաև ընդհանրապես չկիրառել փոխառված եզրույթները, քանի որ դրանց հայերեն համարժեքները պարզորոշ արտահայտում են միևնույն հասկացական իմաստները:

PART IV FINAL PROVISIONS

Article 100

(1) This Convention applies to the formation of a contract only when the proposal for concluding the contract is made on or after the date when the Convention **enters into force** in respect of the Contracting States referred to in subparagraph (1) (a) or the Contracting State referred to in paragraph (1) (b) of article 1.

Մ Ա Ս 4

ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 100

Սույն Կոնվենցիան կիրառվում է պայմանագրի կնքման նկատմամբ միայն այն դեպքում, երբ պայմանագրի կնքման մասին առաջարկը կատարվում է սույն Կոնվենցիայի **ուժի մեջ մտնելու** կամ դրանից հետո այն Պայմանավորվող պետությունների համար, որոնք նշված են 1-ին հոդվածի 1-ին կետի «ա» ենթակետում կամ այն Պայմանավորվող պետությունների համար, որոնք նշված են 1-ին հոդվածի 1-ին կետի «բ» ենթակետում:

Ակնհայտ է, որ լեզուն հասարակական հարաբերությունների ազդեցությունը կրող հարափոփոխ երևույթ է, ուստի իրավաբանական ոլորտում այն մշտապես վերանայելու, բարելավելու և

շտկելու կարիք ունի, որը, սակայն, չի նշանակում, որ մատչելի, լայն հանրությանը և մասնագետներին հասանելի եզրույթը կարելի է փոխել մի այլ, արհեստականորեն ստեղծած եզրույթով: Խոսքը *to enter into force – ուժի մեջ մտնել* եզրույթային կապակցության մասին է, որը, ըստ Ա.Ղարսյանի /2022, էջ 43/, կարելի է փոխարինել *օրինել* եզրույթով, որը բացատրվում է որպես 1. օրենք դնել, 2. *օրենքով հաստատել*: Հեղինակը հավելում է, որ բազմիմաստ բառի յուրաքանչյուր իմաստին ճիշտ կլինի տալ լեզվում գոյություն ունեցող, կամ էլ լեզվական նոր արտահայտություն բառ թե կայուն կապակցություն /Ղարսյան, 2022, էջ 44/: Հակիրճությունն, իհարկե, կարևոր հատկանիշ է իրավական խոսույթում, սակայն տվյալ դեպքում այն բացասական ազդեցություն կարող է թողնել պայմանագրային խոսքի ճիշտ ձևակերպման և իմաստային ընկալման առումներով: Բացի այդ, վերոնշյալ և այլ հայերեն պայմանագրերի ուսումնասիրության արդյունքում հանգել ենք այն համոզմանը, որ *օրինել* եզրույթը չի գործածվում իրավական փաստաթղթերում՝ նախապատվությունը մշտապես տրվում է *ուժի մեջ մտնել* եզրույթային կապակցությանը, որը լիովին ընկալելի է և ընդգծում է փաստաթղթի պաշտոնականությունը:

**PART IV
FINAL PROVISIONS**

Article 101

IN WITNESS WHERE OF the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized by their respective Governments, have signed this Convention.

**ՄԱՍ 4
ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ
Հոդված 101**

Ի հաստատումն որի, իրենց կառավարությունների կողմից պատշաճ ձևով լիազորված ներքոստորոգյալ լիազորված ներկայացուցիչները ստորագրեցին սույն Կոնվենցիայում:

Ակնհայտ է, որ պաշտոնական խոսքը ինչ-որ առումով կաղապարված է պատրաստի կաղապար-արտահայտություններով, քերականական կրկնվող ձևերով, հնաբան կառույցներով, որոնք նպաստում են միօրինակ, նաև հանդիսավոր ոճ ձևավորելուն: Այսպիսին է *WITNESS WHEREOF* եզրույթային միավորը: Մասնագիտական խոսքում այսպիսի միավորների կիրառությունը արդարացվում է, եթե գործող բառային տարբերակները իմաստային

առումով չեն բավարարում միտքը հստակ արտահայտելուն: Նմանօրինակ եզրույթների գործածությունը հաճախ է չարաշահվում: Ճիշտ է, դրանք որպես հնաբանություններ որոշ հանդիսավարություն ու պաշտոնականություն են հաղորդում խոսքին, բայց դրանց կուտակումը և անհարկի գործածությունը խոսքը դարձնում են միօրինակ ու արհեստականորեն հանդիսավոր /Ավետիսյան, 2019, էջ 29/: Նկատելի է նաև, որ վերոնշյալ եզրույթը անգլերեն պայմանագրում գրված է մեծատառերով, որը շեշտում է ստորագրող կողմի կարևորությունը, մինչդեռ հայերեն տարբերակում այս գործառական միտումը բացակայում է:

Ինչպես արդեն նշել ենք, այսօր իրավական խոսքում լայնորեն կիրառվում են հին, անգլո-նորմանդական և միջին անգլերենից, լատիներենից, ֆրանսերենից փոխառնված եզրույթներ և եզրույթ-հնաբանություններ, որոնք օգնում են խուսափել երկիմաստությունից և մեծ կշիռ ու հեղինակություն են հաղորդում իրավական խոսքին /Hiltunen, 1990: 85, Gibbons, 2003, էջ 41/ *herein, hereby, hereafter, herewith, hereunder, hereto, thereby, therewith, thereto, thereafter, whereas, wherein, whereof, whereby, ab initio, corpus delicti, ejusdem generis, amicus curiae, et al., delicto, mandamus, ex parte, mens rea, nolle prosequi, in pari material, pari passu, inter alia, quid pro quo, exclusion, sur juris, lex fori, vis major, verdict, sentence, decree, acquit, pardon, trespass, assault, arson, larceny, fraud, libel, slander, adultery, damage, debt, deceit, force, malice* և այլ միավորներ:

Հնաբանությունները լեզվի զարգացման յուրաքանչյուր փուլի անբաժանելի մասն են: Դրանք ծանրակշիռ խոսք ստեղծելու ներուճակ գորություն ունեն և կարևոր դեր են կատարում վերոնշյալ պայմանագրի անգլերեն և հայերեն տարբերակներում: Թեև գործածության հաճախականության առումով հնաբանությունները համընդհանուր գործածական բառերի հետ համեմատած սահմանափակ կիրառություն ունեն պայմանագրի և՛ անգլերեն, և՛ հայերեն տարբերակներում, բայց դա չի կարող հիմք լինել պնդելու համար, թե հնաբանությունները ժամանակակից լեզվի համակարգից դուրս մղված միավորներ են, նամանավանդ, երբ դրանք դիտարկում ենք գործառական-ոճական տեսանկյունից որպես պաշտոնական խոսքի դրսևորման ուրույն ձևեր:

Եզրակացություն

Սույն ուսումնասիրության արդյունքում կարող ենք փաստել, որ եզրույթները/եզրույթային կապակցությունները և դրանց ճշգրիտ թարգմանությունը կարևոր գործառական դեր է կատարում իրավական փաստաթղթերում ընդհանրապես և միջազգային պայմանագրերում մասնավորապես:

1. Ոչ միայն բնագրում, այլև հայերեն թարգմանության մեջ առաջնահերթ նախապայման է եզրույթի մատչելիությունը ոչ միայն ոլորտի մասնագետների, այլև փաստաթղթի հասցեատիրոջ համար:
2. Եզրույթների թերի, ծավալուն և բարդ բացատրություններով հագեցած թարգմանությունը կարող է բացասաբար անդրադառնալ իրավական իմաստի ընկալման վրա:
3. Կարևոր է տարբերակել, թե կազմությամբ նման, բայց իմաստով նույնիսկ չնչին տարբերություն ունեցող եզրույթներից ո՞րը պետք է կիրառել թարգմանվող համատեքստում:
4. Փոխառված եզրույթին զուգահեռ կարելի է նշել նաև դրա հայերեն համարժեքը:
5. Նպատակահարմար է չգործածել փոխառված եզրույթը, եթե հայերեն համարժեքը պարզորոշ արտահայտում է միևնույն հասկացական իմաստը:
6. Հայերենի մատչելի, լայն հանրությանը և մասնագետներին հասանելի եզրույթը չի կարելի փոխել հայերենի մեկ այլ, արհեստականորեն կառուցված եզրույթով:

Այսպիսով, պայմանագրային եզրույթները խոսքի ճշգրտությունը ապահովող ոճական նշույթներ են, նաև ոճագործառական սույն դրսևորման իրացման պարտադիր նախապայման: Դրանց չիմացությունը կարող է առաջ բերել բովանդակային անճշտություններ, իմաստի սխալ ընկալում ինչպես մասնագետների, այնպես էլ շահագրգիռ հանրության կողմից, ուստի թարգմանության բարձր մակարդակ ապահովելու համար պետք է ներդաշնակորեն համադրել մասնագիտական և լեզվական գիտելիքները, որն էլ պաշտոնական գրագրության պատշաճ ձևակերպման կարևոր նախապայման է:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Abubakar, M. S. (2004). Language, Law and the People. Bamisaye (ed.), *An integrated study in language and society*: 13-34. Logos, Majab Publishers.

- Agha, A. (2007). *Language and society relations*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Collins, K. D. (2005). The use of plain language principles in Texas litigation from books. *The River of Litigation*, 24 (2): 429 -471.
- Crystal, D. & Davy, D. (1969). *Investigating English style*. London: Longman.
- Danet, B. (1980). Language in the courtroom. H. Giles, P. Smith, and P. Robinsons (eds.), *Social psychology and language*. Oxford, Pergamon.
- Danet, B. (1985). Legal discourse. T. A. van Dijk (ed), *Handbook of discourse analysis, I*: 237 - 289. London, Academic Press.
- Damova, R. (2007). *The language of law: A stylistic analysis with a focus on lexical (binomial) expressions*. Thesis. Masaryk University in Brno. URL: https://is.muni.cz/th/79361/pedf_m/THESIS.pdf
- Gibbons, J. (2003). *Forensic linguistics*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Goodrich, P. (1990). *Language of Law: From Logics of Memory to Nomadic Masks*. London, Weidenfeld and Nicolson.
- Hargrave, M. (2022). Obligation: Legal Definition and Examples in Finance. *Investopedia*. URL: <https://www.investopedia.com/terms/o/obligation.asp>
- Hiltunen, R. (1990). *Chapters on Legal English: Aspects past and present of the language of the Law*. Helsinki, Suomalainen.
- Hu, J. & Lu, H. (2017). The application and E – C translation methods of common archaisms in business contracts. *Theory and Practice in Language Studies*, 7(9): 798 – 803.
- Li. L. (2006). *First discussion about the lexical teaching of business English*. Beijing, Science and Technology Information.
- Menon, N. R. (1993). From the editor. *Indian Bar Review*, 10(3): iii-iv.
- The Oxford English Dictionary. (2001). Oxford, Clarendon.
- United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. (2010). New York: United Nations. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09951_e_ebook.pdf?fbclid=IwAR3gmXUbTQXtPEFdC4J_Ye6FTOppzXU_S2Pf7KU4xheLnhgPIU7Pgo4PQPg
- Veretina-Chiriac, I. (2012). Characteristics and features of legal English vocabulary. *Revistă Științifică a Universității de Stat din Moldova*, 4(54): 103-107.
- Webster's New World Law Dictionary. (2006). NJ, Hoboken, Wiley.
- Xie, Z. (2006). *On translation of business contract*. Shanghai, Shanghai Maritime University Press.

- Ապրանքների միջազգային առուվաճառքի պայմանագրերի մասին Միավորված Ազգերի Կազմակերպության կոնվենցիա*: (2010). URL:<http://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=64752>; https://www.arlis.am/DocumentView.aspx?DocID=64752&fbclid=IwAR3OyG3ABSxh8CBBUPF6hkFfQEhhUxdbSPNmGD94oh7ik7W_pfbQOML_7c4
- Աղայան Է. (1976). Արդի հայերենի բացատրական բառարան [Dictionary of Modern Armenian]: Երևան, «Հայաստան» հրատարակչություն:
- Ավետիսյան, Յու. (2019). *Իրավաբանական գրագրության լեզուն* [The Language of Legal Writing]: Երևան, Տիգրան Մեծ:
- Ապրեսյան, Ս., Կարապետյան, Ս. (2014). Իրավագիտական խոսույթի հատկանիշները: *Օտար լեզուները հատուկ նպատակների համար* [Characteristics of legal speech.], Foreign Languages for Special Purposes, 2/11: 70-80:
- Եզեկյան Լ. (2003). *Հայոց լեզվի ոճագիտություն* [Stylistics of the Armenian language] (*ուսումնական ձեռնարկ*): Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն:
- Եզեկյան Լ. (2006). *Հայոց լեզվի ոճագիտություն*: [Stylistics of the Armenian language] Երևան, ԵՊՀ հրատարակչություն:
- Էլոյան, Ս. (2002). Արդի հայերենի նորարարությունների բառարան [Dictionary of modern Armenian neologisms]: Երևան, «Նաիրի» հրատարակչություն:
- Չոբալյան Ա. (2005). *Իրավաբանական համառոտ բացատրական բառարան*: [Concise Explanatory Legal Dictionary] Վանաձոր, Արմինֆո:
- Ղարսյան, Ա. (2022). *Արդի հայերենի իրավաբանական տերմինները* [Legal terms of modern Armenian]: Երևան, Լուսակն:
- Սաքապետյան Ռ. (2011). Արեւմտահայերեն-արեւելահայերեն նոր բառարան [A new Western Armenian-Eastern Armenian dictionary], Երևան, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն:

В. Мириджанян – Функциональная роль и применение терминов в английских юридических контрактах и их армянских переводах. – Роль языка в юридической речи очень важна в процессе заключения договора, как с точки зрения правильного применения закона и правовых норм, так и правильной расшифровки юридического языка и доведения до всеобщего сведения реального смысла. В этом случае перевод не вызовет разночтения в прочтении и станет более понятным

за счет наличия и точного использования терминов, отличающихся постоянством и консервативностью. В данной статье рассматриваются армянские и английские термины, используемые в юридических договорах, делается попытка обосновать утверждение о том, что, хотя последние и не используются в повседневной речи, они все же находят широкое применение в юридических документах, что представляет собой непростую задачу для переводчика

Ключевые слова: юридический документ, юридический договор, термины, функциональные обозначения, перевод

V. Mirijanyan – *The Functional Role and Application of Terms in English Legal Contracts and Their Armenian Translations.* – Precision in selecting legal terms is essential for the execution of contracts to ensure compliance with legal statutes and norms, to accurately interpret intricate legal terminology and effectively communicate the parties' intent. In this case, the translation process will not result in any misinterpretations and will enhance comprehension due to the precise application of legal terms. Thus, this article examines Armenian and English terms used in legal contracts, trying to substantiate the claim that despite the fact that legal terms or expressions are not commonly employed in everyday conversation, they are still widely used in legal documents and contribute to the accurate comprehension of the contract text by both professionals and other interested parties.

Key words: legal document, legal contract, terms, functional markers, translation